

**МЕЖДИННА ОЦЕНКА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ
НА О П Р НА ОБЩИНА ГОРНА
ОРЯХОВИЦА ЗА ПЕРИОДА 2014-2016 Г.**

*Горна Оряховица
септември, 2017 Г.*

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ:	5
1.Методически подход, цели и задачи на МО на ОПР	6
1.1 Цели и задачи на междинната оценка:.....	7
1.2 Съдържание на междинната оценка	7
1.3. Методически подход прилаган при извършване на междинната оценка	8
1.4 Източници на информация за изготвяне на МО на ОПР	9
2. Оценка на документите, свързани с изпълнение на ОПР за периода 2014-2016 г.	11
2.1 Преглед на предходна (Предварителна) оценка на ОПР	11
2.2 Оценка на годишните доклади за изпълнение на ОПР през 2014, 2015 и 2016 г.	12
2.3 Оценка на стратегическите и планови документи на общината	12
2.4 Оценка на Програмата за управление на община Горна Оряховица за мандата 2015-2019 г.	13
3. Оценка на валидността на стратегическата част на ОПР	15
3.1. Оценка на Визията за развитие на община Горна Оряховица	15
3.2. Оценка на съответствието на стратегическите цели с променената нормативна и друга фактическа среда	15
3.3.Наличие на продължаващо съответствие със стратегическите цели в документи от по- високите йерархически нива	16
4. Оценка на напредъка в изпълнение на целите, приоритетите и мерките на ОПР	17
5. Оценка на ефективността и ефикасността на използването на финансовите ресурси	41
5.1.Използване на възможностите за финансиране от привлечени външни и от собствени източници	41
5.2 Оценка на ефективността и контрола по използване на средствата	48
по ОП	48
6. Оценка на прилагане на системата за мониторинг (наблюдение, анализ и оценка на изпълнението) на плана	50
6.1. Оценка на наличието на функционираща система за мониторинг	50

6.2 Оценка на механизмите за партньорство и мерките за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на ОПР.....	51
7. Обобщени изводи, заключения и препоръки	53
7.1. Изводи и заключения	53
7.2. Основни препоръки	55
7.3.Обобщена оценка на междинното изпълнение на ОПР	56

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

ДФЗ	Държавен фонд „Земеделие“
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЗРР	Закон за регионалното развитие, приет 2008 г., действащ
ИСУН	Информационна система за управление и наблюдение на Структурните инструменти на ЕС в България
МЗХ	Министерство на земеделието и храните
МО	Междинна оценка
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
НПО	Неправителствени организации
НСИ	Национален статистически институт
НСРР	Национална стратегия за регионално развитие
ОС	Общински съвет
ОП	Оперативна програма
ОПАК	ОП „Административен капацитет“ 2007-2013
ОП ДО	ОП „Добро управление“ – програмен период 2014-2020
ОПОС	ОП „Околна среда“ 2007-2013
ОП ЗС	ОП „Зелена среда – програмен период 2014-2020
ОПР	Общински план за развитие
ОПРР	ОП „Регионално развитие“ 2007-2013
ОП РР	ОП „Региони в растеж“ – програмен период 2014-2020
ОПРКБИ	ОП „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013
ОП ИК	ОП „Иновации и конкурентоспособност“ – програмен период 2014-2020
ОПРСР	ОП „Развитие на селските райони“ 2007-2013
ОПРЧР	ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2007-2013
ОП ДУ	ОП „Добро управление“ – програмен период 2014-2020
ОПТ	ОП „Транспорт“ 2007-2013
ОСР	Областна стратегия за развитие
ППЗРР	Правилник за прилагане на закона за регионалното развитие
ПРСР	Програма за развитие на селските райони 2007-2013
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадни води
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда и водите
РПР	Регионален план за развитие
РСР	Регионален съвет за развитие
СКФ	Структурни и кохезионен фондове на Европейския съюз
ТБО	Твърди битови отпадъци
УО	Управляващ орган

ВЪВЕДЕНИЕ:

Настоящият доклад е изготвен в изпълнение на договор за услуга, сключен между община Горна Оряховица и Фондация „Общество на познанието“. Предмет на договора е „Разработване на Междинна оценка на изпълнението на Общинския план за развитие на община Горна Оряховица.

Развитието и управлението на територията представлява пространствено детерминиран процес, който се задвижва и определя от една страна въз основа на наличните условия и ресурси в рамките на дадена териториална единица, а от друга - вследствие на желанията и очакванията на населението, изразени чрез провежданата политика за развитие и свързаната с нея стратегическа и планова рамка, които от своя страна се конкретизират чрез разработени и приложени модели за устройство и управление на територията.

Логиката и спецификата на тези процеси до голяма степен изискват изграждането на адекватна система за анализ, управление и мониторинг на развиващите се и взаимодействащи си природни и социално-икономически системи, която следва да осигури, както навременна и задълбочена информация за тяхното пространствено и функционално поведение, така и да позволява формулирането на адекватна политика за планиране и управление на територията.

Процесът на наблюдение цели постигане на ефективност и ефикасност на прилаганата политика за развитие. С наблюдението на изпълнението на Общинския план за развитие/ОПР/ се оценява ефективността и ефикасността на политиката за местно развитие и по-конкретно ефективността и ефикасността на стратегическото планиране на общинско ниво, на програмата за реализация на общинския план, на управлението и ресурсното осигуряване на местното развитие.

Извършването на наблюдение на изпълнението на ОПР е задължително и се регламентира от чл. 31, ал. 2 на Закона за регионалното развитие. Условията и реда за наблюдение на ОПР се определя с Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие.

Предметът на наблюдение е напредъкът по изпълнението на целите и приоритетите на общинския план за развитие съгласно определени физически и финансови индикатори, организацията и методите на изпълнение, прилагани от кмета на общината и общинския съвет и мерките за осигуряване на информация и публичност за резултатите от това наблюдение.

1.Методически подход, цели и задачи на МО на ОПР

Съгласно изискванията на чл.32, чл.33 и чл.34 Закона за регионалното развитие за ОПР се разработват предварителна, междинна и последваща оценка. Междинната оценка е насочена към анализиране и определяне на напредъка при изпълнението на ОПР. Тя се прави в средата на периода на действие на плана. Съгласно разпоредбите на Закона за регионалното развитие междинната оценка се извършва не по-късно от края на четвъртата година от действието на документа.

Междинната оценка съдържа:

1. оценка на първоначалните резултати от изпълнението на плана;
2. оценка на степента на постигане на отделните цели;
3. оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;
4. изводи и препоръки за изпълнението на ОПР.

Междинната оценка се извършва чрез възлагане при спазване на условията и реда на Закона за обществените поръчки на независими консултанти, които не са участвали в разработването на документа. Тя служи за отчитане изпълнението на общинския план за развитие.

Междинната оценка се позовава на анализ на първоначалните резултати от въздействието на ОПР върху социално-икономическото развитие и на протичащите процеси в общината. За целта се използва информацията, съдържаща се в годишните доклади за изпълнение на ОПР. Анализира се периода от началото на действие на ОПР до момента и се оценява постигнатото въздействие на база на предварително определените индикатори. Констатираните промени следва да се анализират както от гледна точка на местното развитие, така и по отношение на стратегическата насоченост и цели на актуалните към момента секторни политики и политики на ЕС.

Оценката на напредъка по изпълнението на целите на ОПР е важен елемент на оценката, който определя необходимостта от промени в политиката или потвърждава съответствието на поставените цели на актуалните потребности на общината. В случай, че постигнатият напредъкът не е достатъчен, спрямо първоначалните очаквания е необходимо да се предприемат мерки, които да преодолеят изоставането и да осигурят постигането на поставените цели до края на периода на действие на ОПР / 2020 г./

Чрез оценката на ефективността на използваните ресурси се оценява доколко правилно са подбрани конкретните проекти и мерки, чрез които се очаква да се постигне реализация на целите и приоритетите на плана.

Същевременно междинната оценка може да изведе препоръки и насоки, които ще осигурят успешната реализация на местната политика за развитие за съответния период, примерно 2018-2020 г.

Съгласно чл. 33 ал. 2 на ЗРР МО, включва 3 основни момента – оценки на:

- първоначалните резултати от изпълнението;
- степента на постигане на съответните цели на ОПР;
- ефективността и ефикасността на използваните ресурси;

На базата на извършените анализи и оценки на изпълнението на плана се правят съответните изводи и се формулират препоръки за по-нататъшното му изпълнение, или на необходимостта от актуализация на Общинския план за развитие до края на програмния период – 2020 г.

1.1 Цели и задачи на междинната оценка:

➤ *Цели на междинната оценка*

В съответствие с действащите нормативна уредба, изработената от независим консултантски екип Междинна оценка на ОПР на община Горна Оряховица си поставя следните цели:

1. *Да се оцени степента на напредък в изпълнението на мерките и дейностите по отделните цели и приоритети на ОПР през първите три години на програмния период 2014-2020 г.;*
2. *Да се формулират препоръки за подобряване на изпълнението на ОПР;*
3. *Да обоснове необходимостта или липсата на основания от актуализация на ОПР за остатъка от периода до 2020 г.*

1.2 Съдържание на междинната оценка

В изпълнение на така формулираните основни цели, в съдържателно отношение МО на ОПР община Горна Оряховица включва:

- Преглед на предходната (*Предварителна*) оценка на ОПР, която се изисква при стартиране изпълнението на самия план;
- Оценка на общото изпълнение на ОПР, базирана на приетите от Общинския съвет Годишни доклади, както и на Годишните отчети по Програмата за управление на община Горна Оряховица за мандата 2015 – 2019 г., на отчети за изпълнение на секторните стратегии и планове, на конкретни справки за реализирани (или в процес на реализация) проекти и др.;
- Оценка на степента на постигане на съответните цели на ОПР;
- Преглед и оценка на размера на публичните инвестиции реализирани на територията на общината по линия на проекти финансирани от Европейски и национални фондове, както и на местни източници (отчети за изпълнение на Инвестиционните програми, приемани с годишните бюджети на община Горна Оряховица):
 - Оценки за използване на възможностите за външно финансиране - чрез трансфери както от националния и други бюджети (ПУДООС, фонд „Земеделие“, Национални програми на МТСП и др.), така и от европейските фондове – чрез действащите в страната ОП;
 - Управление на собствените финансови ресурси (бюджет на общината)
- Оценка на координацията на ОПР, изразена чрез съгласуваността на ОПР с планове, стратегии и политики на регионалното развитие от по-високо ниво;

- Анализ и оценка на механизма за планиране, координиране и подготовка на проекти;
- Анализ и оценка на системата на изпълнение, наблюдение, контрол на изпълнение на плана чрез заложените в ОПР индикатори, относно:
 - Наличие или липса на механизми за събиране на данни по заложените в ОПР индикатори;
 - Възможности за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на ОПР.

1.3. Методически подход при извършване на междинната оценка

При избора на методи за осъществяването на оценката бяха отчетени *Насоките на Европейската комисия, описани в „The resource for the evaluation of Socio-Economic Development (EVALSED) , September 2013“* и Работен документ на ЕК № 5 „Индикативни насоки върху методите за оценка: оценка по време на програмния период“.

Приложения методически подход при изготвянето на междинната оценка на ОПР на община Горна Оряховица 2014 – 2020 г. е широко използван при подобен род оценки. Той намира приложение и при останалите две оценки на стратегическите и планови документи, касаещи регионалното развитие, а именно *Предварителната и Последващата оценки*. Тъй като вече има натрупан опит от миналия програмен период при изготвяне на подобен вид документи за изпълнение на ОПР, се използват методи, които дават добри резултати. При изработване на МО на ОПР на община Горна Оряховица се прилагат следните методи:

- Проучвателен метод - Проучване на отчети и справки; Филтриране на информацията от проучените Така например информацията от Справките за капиталовите разходи се използва за отчитането на инвестиционните интервенции по всички специфични цели, финансирани от общинския бюджет, републиканския бюджет, а също и със средства на ЕС. От Годишните отчети за изпълнението на ОПР е използвана информация за осигуреното финансиране от общинския и републиканския бюджети за неинвестиционни дейности („меки“ мерки). От ИСУН 2020 е използвана информация за изпълнените неинвестиционни дейности („меки“ мерки) с финансиране от ЕС ;
- Сравнителен метод – сравнение между заложено и изпълнено или в процес на изпълнение;
- Аналитичен и синтезен метод – При първия се използват факти и наличната информация в Общината, по ОПР, тя се анализира и оценява. Този вид анализ цели да разбере явлението чрез откриване и измерване на причинно – следствени връзки между тях, докато при втория се цели съединяване на подсистемите в система с цел откриване на техните връзки.;

- Системен метод – Той дава резултат при трудно наблюдаеми и трудно разбираеми системи, особено проблеми в управлението, свързани с дейността на много хора с големи материални и други разходи.

Всеки от така посочените методи е широко прилаган в практиката, известна е същността им, поради което не се налага те да бъдат отново дефинирани. По-същественият момент, който следва да се отбележи е, че аналогичен методически подход с прилагане на посочените подходи е осъществен и при разработване на самият ОПР на община Горна Оряховица. Това е индикатор за съвместимостта на използвания методически подход при изработването на двата документа.

1.4 Източници на информация за изготвяне на МО на ОПР

При изготвяне на МО на ОПР на община Горна Оряховица е ползвана информацията от следните източници:

- Общински план за развитие на община Горна Оряховица – програмен период 2014-2020 г.
- Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на Общински план за развитие на община Горна Оряховица 2014-2020 г. – *отчет за 2014 г.*;
- Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на Общински план за развитие на община Горна Оряховица 2014-2020 г. – *отчет за 2015 г.*;
- Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на Общински план за развитие на община Горна Оряховица 2014-2020 г. – *отчет за 2016 г.*;
- Програма за управление на община Горна Оряховица за мандат 2015-2019 г.;
- Годишни доклади на Кмета на общината за изпълнение на Програмата за управление на община Горна Оряховица за 2014, 2015 и 2016 г.
- Отчети за изпълнение на общинските бюджети за 2014, 2015 и 2016 г. диференцирано в приходната и разходната им части;
- Годишни инвестиционни програми към бюджетите за 2014, 2015 г и 2016г.
- Секторни стратегически и планови документи на община Горна Оряховица (Общински стратегии и общински планове и програми), касаещи периода 2014-2020 г.:
 - Интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Горна Оряховица – 2014-2020 г.;
 - План и програма за енергийна ефективност на Община Горна Оряховица 2014-2017
 - Програма за развитие на физическото възпитание и спорта в община Горна Оряховица ;
 - Програма за управление на общинската собственост и др.
- Информационна система за управление и наблюдение на Структурните инструменти на ЕС в България (ИСУН)

За целите на МО за изпълнение на ОПР на община Горна Оряховица за първите три години на програмния период са използвани и редица справки за инвестиционни проекти и редици „меки“ мерки (проекти и дейности, които нямат инвестиционен характер). Използвани са и официални статистически данни за демографското и социално-икономическото развитие на община Горна Оряховица за периода 2014-2016 г.

2. Оценка на документите, свързани с изпълнение на ОПР за периода 2014-2016 г.

2.1 Преглед на предходна (Предварителна) оценка на ОПР

Съгласно действащата нормативна уредба, касаеща разработване на документите изисквани от Закона за регионално развитие (Регионални планове, Областни стратегии и Общински планове за развитие) същите се придружават от Предварителна оценка, която се приема от съответните органи – Регионален съвет, Областен съвет и Общински съвет.

При приемане от Общинския съвет на ОПР на община Горна Оряховица - 2014-2020, същият е подлаган на предварителна оценка.

Основното предназначение на Предварителна оценка е предварително да се оценят:

- потенциалите на общината за комплексно и хармонично развитие на общината;
- Реалистичността на формулираните стратегически цели и свързаните с тях приоритети и мерки;
- Възможностите за осигуряване (на проектен принцип) на публични инвестиции за реализиране на мерките и дейностите по заложените в плана приоритети и стратегически цели;
- Системата за наблюдение, анализ и оценка на изпълнението на плана и особено на Програмата за неговата реализация и др.

Основният извод от тази оценка е:

„проекта на ОПР на община Горна Оряховица за програмния период 2014-2020 показва, е изготвен на основата на широкообхватен анализ на социално-икономическото и инфраструктурно развитие и на състоянието на околната среда в общината и включва обосновани приоритети за развитие. Направените изводи и очертаните тенденции в развитието през плановия период 2007-2013 г. съдържащи се в социално-икономическия и инфраструктурен анализ и синтезирани в матрицата на SWOT-анализа са реалистични във висока степен. Същите впоследствие са използвани за формулиране на приоритетните области и на стратегическите цели и съответно на мерките за развитието на общината в плановия период 2014-2020.

Предмет на стратегическите насоки, заложи в проекта на ОПР са целенасочените бъдещи действия за:

- увеличаване на конкурентните предимства на общината (на основата на обективните дадености и на разполагаемите ресурси и на потенциалите ѝ);
- по-нататъшното подобряване на условията на живот на населението чрез реализацията на голям брой мерки в областта на социалната и техническата инфраструктурата и развитието на човешкия потенциал;
- устойчиво и балансирано развитие при съхраняване на природната и развитие на селищната среда в параметри - предмет на провежданата екологична политика и др.

Проектът на Общинския план за развитие на община Горна Оряховица 2014- 2020 г. не противоречи на насоките за подпомагане, осигурявани по

линия на Европейските фондове, на рационално използване на общински и други публични финансови ресурси. Документът, предмет на настоящата Предварителна оценка показва, че същият е изготвен в съответствие с действащата нормативна уредба в страната, при спазване на изискванията на Методическите указания на МРРБ за изработване на общинските планове.“

2.2 Оценка на годишните доклади за изпълнение на ОПР през 2014, 2015 и 2016 г.

В предоставените и анализирани годишни доклади се съдържа подробен преглед на процесите и на управленските действия на органите, оторизирани с изпълнението на ОПР – Общински съвет, Кмета на общината и Общинската администрация.

Констатации: Прегледът на трите годишни доклада дава основания за следните по-важни констатации:

- Много подробни описания на извършеното през трите години по изпълнението на ОПР;
- Описание на целите и постигнатите резултати от извършените действия по реализацията на ОПР;
- Положително следва да бъде оценен подхода при изготвяне на годишните доклади. Изпълнението на отделните мерки и действия е диференцирано по приоритети, стратегически цели и мерки. На практика по всички цели и мерки има отговор на въпросите какво е извършено, какви са резултатите и т.н. Не са пропуснати и целите и мерките, по които няма резултати;
- Липсват конкретни оценки за степента на постигнатия напредък в реализиране на мерките по стратегическите цели и приоритети на общинския план;

Оценка: Трите годишни доклада следва да бъдат *високо оценени*, като се зачете приносът на административното звено, което е обобщило и представило отчетите на останалите звена от общинската администрация. Разгледани са подробно всички приоритетни области, специфични цели и мярки. Направен е задълбочен отчет по свършени проекти с коментар и стойностен анализ. Посочени са и извършени проекти извън заявените в ОПР.

Подробеността на докладите е много голяма, но в тях липсва коментар на срещнати трудности, възпрепятствали изпълнението на дейности и отлагането им във времето.

Препоръка: По същия начин, с използване на възприетия подход за трите доклада следва да бъде разработен и годишния доклад за 2017 г. В него следва да се акцентира на препоръките за подобряване на действията по изпълнение на ОПР в оставащите години от програмния период, които се съдържат в настоящата Междинна оценка на ОПР на община Горна Оряховица.

2.3 Оценка на стратегическите и планови документи на общината

Прегледът и анализите на останалите източници на информация за изготвяне на МО на ОПР на община Горна Оряховица – секторни стратегии и планове показват, че при тяхното изработване са отчитани елементите от

стратегическата част на ОПР – визията, и съответните приоритети и стратегически цели.

От изработените и влезли в сила планове някои от приоритетите и стратегическите цели са заложили във висока степен в *Интегрирания план за градско възстановяване и развитие на Горна Оряховица* (ИПГВР на гр. Горна Оряховица).

Извод: За настоящия планов период – още на третата година от изпълнението на ОПР на община Горна Оряховица тя разполага с основните планови документи – ОПР и ИПГВР. Това гарантира комплексното стратегическо и устройствено планиране в общината до края на програмния период.

Втори извод е, че с изработването на *Общия устройствен план на община Горна Оряховица*, който се явява териториална основа за реализацията не само на действащия ОПР, а и на плановете от следващите програмни периоди, ще се удовлетворяват изискванията за ефективна инвестиционна политика и на пространственото развитие и планиране. **Оценката** за плановата осигуреност (за социално икономическото и инфраструктурно развитие и за устройственото планиране) е *положителна*.

Препоръка: Общината закъснява с възлагането и изработването на ОУПО, крайния срок за който е 2018 г.

При актуализацията на секторните стратегии и при разработване на нови такива в остатъка от плановия период, при тяхното обсъждане и приемане от Общинския съвет да се изисква отчитане на визията, приоритетите и стратегическите цели на ОПР. В отчетите по изпълнението на секторните стратегически и планови документи следва да се съдържа и оценка (с физически и финансови количествени параметри) на изпълнените мерки. Така ще се подпомогне оценката на приложимостта на индикаторите, включени в системата за наблюдение, анализ и оценка на изпълнение на ОПР, която следва да се съдържа в Годишните доклади за 2017 и следващите години на програмния период.

2.4 Оценка на Програмата за управление на община Горна Оряховица за мандата 2015-2019 г.

Прегледът на Управленската програма на Кмета на община Горна Оряховица за мандата 2015 -2019 г. показва, че тя е базирана основно на стратегическите цели и на приоритетите, заложили в ОПР на община Горна Оряховица – 2014-2020 г. Като положителен елемент на Управленската програма следва да се отбележи, че формулираните в нея инвестиционни приоритети се базират не само на приоритетите на *„ОПР на община Горна Оряховица 2014-2020 г.“* (общо 5 Инвестиционни приоритета, съпоставими с приоритетите/целите на плана – в социалната сфера, техническата инфраструктура, екологията и опазване на околната среда), а и на приоритетите, съдържащи се в приетия *„Интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Горна Оряховица – 2014-2020 г.“* (Инвестиционен приоритет „Енергийна ефективност в административни и жилищни сгради“; Инвестиционен приоритет „Градска среда“).

Оценката на Управленската програма като документ, релевантен на основния стратегически документ на община Горна Оряховица – ОПР, касаеща срока – предмет на Междинната оценка е положителна. В изминалите три години е разработен, процедурен и приет само ИПГВР на гр. Горна Оряховица.

Положителната оценка се базира и на реализираните и в процес на реализация мерки (проекти) по енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради (14), Като положителен факт, изискващ управленски опит, настоятелност за финансово осигуряване за изминалия период е реализацията на 70 проекта за периода 2014-2017 г. , финансирани от външни източници и 75 такива, финансирани от общинския бюджет..

Основание за положителната оценка на реализираните през оценявания тригодишен период мерки и дейности, заложен в ОПР (пренесени и в другите документи с публичен характер – Управленска мандатна програма, ИПГВР, секторни стратегии и планове) е постигнатия ефект – подобрена среда за обитаване и отдих, подпомагане на дейности от социалната сфера и други.

Един от важните аспекти в Програмата за управление на община Горна Оряховица в сектор „Финансово управление“ . Тук със задоволство трябва да се отбележи факта, че общината е извън категорията , общини с финансови затруднения, съгласно Закона за публичните финанси. Управлението на общинските финанси е анализирано и оценено в т 5.2. - Управление на местните (публични) финанси в настоящата МО на ОПР на община Горна Оряховица.

3. Оценка на валидността на стратегическата част на ОПР

3.1. Оценка на Визията за развитие на община Горна Оряховица

Формулираната визия за развитие на община Горна Оряховица, съдържаща се в ОПР е представена по следния начин: „ Община Горна Оряховица - конкурентна и привлекателна европейска община, основана на балансирано развитие на територията, икономика на знанието и иновациите, чиста и хармонична околна среда, сигурност и висок жизнен стандарт “.

Така формулирана, визията за развитие на общината е с много по-дългосрочен характер, надхвърлящ програмния период 2014-2020 г. Тази формулировка на визията е актуална и за оставащите години от програмния период – след 2017 г.

Извод: Визията е актуална и не се нуждае от корекции и допълнителни редакции.

Препоръка: При разработване на последващи документи със стратегически и планов характер, които засягат бъдещото развитие на общината, се препоръчва същите да отчитат формулировката на визията за развитие на община Горна Оряховица, съдържаща се в действащия ОПР.

3.2. Оценка на съответствието на стратегическите цели с променената нормативна и друга фактическа среда

Използваният подход, методите, принципите и формите на работа при разработването и приемането на общинския план гарантират в значителна степен, че документът е в съответствие с действащите преди 2014 г. нормативни изисквания в областта на регионалното развитие. На първо място със Закона за регионалното развитие от 2008 г. Стратегическите цели на ОПР на община Горна Оряховица, отчитат в определена степен и *целите и приоритетите* на развитието на Р. България, заложили в действащите по това време стратегически и планови документи на национално и регионално ниво:

- *Национална стратегия за регионално развитие на Република България 2012-2022 г.;*
- *Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013 -2025 г.;*
- *Регионален план за развитие на Северен централен район – 2014 – 2020 г.;*
- *Областна стратегия за развитие на област Велико Търново – 2014-2020 год.*

Паралелно с това, ОПР на община Горна Оряховица е съобразен със специфичните условия, ред и изисквания за прилагане на нормативните

документи, касаещи местното развитие: местното самоуправление, вкл. разработването, приемането и контрола по изпълнението на общинския бюджет; устройството на територията; опазването на околната среда; състоянието на кадастъра и на имотния регистър и др.

Определен напредък в реализацията на стратегическите цели и приоритети на плана в първата половина на програмния период се констатира и с трите годишни доклада за наблюдение на изпълнението на ОПР (*Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на ОПР за 2014, Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на ОПР за 2015 г. и Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на ОПР за 2016 г.*).

Извод: Годишните доклади обективно отчитат моментната, актуална среда (нормативна, икономическа, социална и др.), в която се реализира ОПР. *Препоръка:* В оставащите четири годишни доклада до края на програмния период, трябва да се продължи наложената линия на съдържание на докладите, като се обърне внимание на отчитане на трудностите или невъзможностите за постигане на някои мерки.

3.3.Наличие на продължаващо съответствие със стратегическите цели в документи от по- високите йерархически нива

Оценките за съвместимост на ОПР с документите от по-високите йерархични нива е предмет на *предварителната оценка на плана*.

Този компонент от оценката, подробно е изследван в Предварителната оценката на ОПР на община Горна Оряховица за периода 2014-2020 г. като е изведено следното заключение, „Стратегията на ОПР на община Горна Оряховица 2014-2020 г. отчита основните политики, начертани в анализирани документи от по- високо равнище¹ като ги съобразява с факторите, условията и потенциала за развитие на общината, мрежата от населени места и отделните сектори”.

Предвид обстоятелството, че анализирани в предварителната оценка на ОПР документи не са променени и актуализирани, в МО не е извършвана подобна оценка.

¹ В оценката на ОПР е изследвано: Съответствие на ОПР на община Горна Оряховица 2014-2020 г. със стратегия Европа 2020; Съответствие на ОПР на община Горна Оряховица 2014-2020 г. с НСРР 2012-2022 г.; Съответствие на ОПР на община Горна Оряховица 2014-2020 г. с Националната концепция за пространствено развитие 2013-2025; Съответствие на ОПР на община Горна Оряховица 2014-2020 г. с РПР на СЦР 2014-2020 г.; Съответствие на ОПР на община Горна Оряховица 2014-2020 г. с ОСР 2014-2020 г.

4. Оценка на напредъка в изпълнение на целите, приоритетите и мерките на ОПР

Тъй като мерките по стратегическите цели и приоритети на ОПР касаят целия програмен период, в МО на плана се отчитат получените резултати и постигнатия напредък по тяхното изпълнение през първите три години на програмния период. Целта е да се оценят постигнатите междинни резултати като част от крайните ефекти, което ще е цел и задача на *Последващата оценка* на плана. Същата ще се изготви след приключване на програмния период.

Анализът и оценката са извършени на базата на:

- постигнатите до момента междинни резултати;
- осъщественото въздействие върху комплексното, устойчиво развитие на общината, и на постигнатата ефективност на досегашното изпълнение на ОПР;
- ефективно и ефикасно използване на ресурсите за развитие на територията на общината;
- подобрения административен и институционален капацитет за прилагане на политиката за устойчиво интегрирано регионално и местно развитие и др.

С оценката на напредъка в реализиране на целите и приоритетите на ОПР се прави преглед на степента на реализация на целите за тригодишния период с оглед продължаващото им изпълнение през следващите години до 2020 г.²

- *Оценка на резултатите и на напредъка по **Приоритетна област 1**- Постигане на икономически растеж, основан на знание и заетост и Специфична цел 1.1.* Инвестиции в човешки ресурси и преодоляване на социалното изключване; *Специфична цел 1.2* Подобряване на свързаността на общината, *Специфична цел 1.3.* Развитие на бизнес инфраструктурата, *Специфична цел 1.4.* Създаване на условия за развитие на бизнеса.

На основата на информацията, съдържаща се в Годишните доклади, справките за реализираните проекти и др. документи на община Горна Оряховица, МО на ОПР на общината констатира добър, а по някои от специфичните цели и мерките - значителен напредък по изпълнението на тази приоритетна област. Някои от заложените мерки не са реализирани най-често поради не одобряване на проекти от одобряващите органи на оперативната програма и невъзможност за финансиране със собствени средства на общината.

- *Оценка на резултатите и на напредъка по **Приоритетна област 2** Инфраструктурно развитие и Специфична цел 2.1.* Повишаване на енергийната ефективност на публични сгради и жилищен сектор, *Специфична цел 2.2* Подобряване на достъпа на хора с увреждания, *Специфична цел 2.3.* Подобряване на свързаността и облика на населените места, *Специфична цел*

² Поради големия брой реализирани проекти за трите отчетни години, същите са описани в таблични приложения.

2.4. Развитие на ВиК инфраструктурата и **Специфична цел 2.5.** Планова осигуреност на Община Горна Оряховица.

По реализацията на специфична цел 2.1 са сключени договори, реализирано архитектурно заснемане, енергийно обследване, съставяне на енергийни паспорти на 14 обекта и е в ход реализиране на СМД. Договорените средства са на стойност над 16 млн. лв.,.

По Специфична цел 2.2 Подобряване на достъпа на хора с увреждания направеното до момента може да се отчете като незадоволително. По Специфична цел 2.3. Подобряване на свързаността и облика на населените места, която има силен социален характер извършеното през трите наблюдавани години се оценява като отлично. Реализирани са близо 90% от залегналото в индикативния списък.

По Специфична цел 2.4. Развитие на ВиК инфраструктурата, един много труден и с висока стойност проблем, напредъка е положителен и мнението е, че общината ще изпълни заложеното в ОПР в оставащите години до края на програмния период.

По Специфична цел 2.5. Планова осигуреност на Община Горна Оряховица трябва да отбележим, че от трите предвидени мерки до момента е стартирала работата по изготвяне на кадастрална карта на гр. Горна Оряховица. Основният проект ОУПО Горна Оряховица е на етап стартирана процедура по изработка на задание.

- Оценка на резултатите и на напредъка по **Приоритетна област 3: Повишаване на качеството на живот и Специфична цел 3.1** Създаване на привлекателна образователна среда, **Специфична цел 3.2: Социално приобщаване и подобряване на здравния статус на населението, Специфична цел 3.3: Опазване, популяризиране и развитие на културното и природно наследство и Специфична цел 3.4: Създаване на условия за повишаване на спортната активност.**

Извършеното до момента по Специфична цел 3.1 Създаване на привлекателна образователна среда гарантира, че заложеното в ОПР е изпълнимо.

По специфична цел 3.2 **Социално приобщаване и подобряване на здравния статус на населението** от заложените в програмата за реализация близо 30 проекта, са изпълнени близо две трети, което е положителен резултат, но до края на програмния период има нужда от още усилия за реализация на тази специфична цел.

По **Специфична цел 3.3: Опазване, популяризиране и развитие на културното и природно наследство** може да се отчете положителен напредък. Изпълнена е значителна част от заложените 34 позиции в програмата за реализация.

По **Специфична цел 3.4: Създаване на условия за повишаване на спортната активност** в програмата за реализация има заложените 9 твърди мерки свързани с изграждането или обновяване на спортна база. За сега са реализирани частично ремонти на спортна зала „Никола Петков“ и стадион „Локомотив“. Трябва да се отбележи, че финансите на общината не позволяват реализация на П 3.4.1.1 и П 3.4.1.2. По отношение на меките мерки, общината редовно провежда голяма част от заложените мероприятия – турнири, кросове и др.

- Оценка на резултатите и на напредъка по **Приоритетна област 4: Околна среда и Специфична цел 4.1: Подобряване на жизнените и**

екологични условия в населените места, Специфична цел 4.2: Подобряване управлението на отпадъците, Специфична цел 4.3: Превенция и управление на риска. Това е една от най-тежките сфери на ОПР. Какъв е напредъка по отделните специфични цели?

По **Специфична цел 4.1: Подобряване на жизнените и екологични условия в населените места** са предвидени за изпълнение пет проекта. За изминалите три години е изработен лесоустройствен проект за горите собственост на общината за периода 2015-2025 г., и са извършени залесявания в урбанизирани територии на общината.

По **Специфична цел 4.2: Подобряване управлението на отпадъците** са предвидени девет проекта. Тук напредъка в изпълнение на залегналото в ОПР е очевиден. И през трите години от новия програмен период са осигурени по програми или закупени с общински средства, контейнери за битови отпадъци и такива за зелени отпадъци и машина за обработката им. В действие и сепарираща инсталация за битови отпадъци. Разработен е проект за рекултивация на общинското депо за неопасни отпадъци в м.“Бабенец“ и се чака финансиране по ПУДООС. Провеждани са и допълнителни мероприятия и разяснителни кампании.

По **Специфична цел 4.3: Превенция и управление на риска** има предприети действия, като Геоложко обследване, изработка на технически проект и изпълнение на набелязани укрепителни строителни работи на път с.Г.Д.Тръмбеш - с.Върбица / моста на р.Янтра/, превенция от наводнения – почистване на речното корито на р.Янтра. В оставащите години от програмния период трябва да се направят усилия и за реализация на другите проекти от програмата.

- Оценка на резултатите и на напредъка по **Приоритетна област 5: Добро управление и достъп до обществени услуги.** Тя има само една специфична цел **Специфична цел 5.1: Подобряване административното обслужване на гражданите и повишаване професионалната квалификация на общинските служители.** Напредъка в изпълнението на проектите, включени в програмата за реализация на ОПР е явен.

ПРИЛОЖЕНИЕ

Списък с проекти, финансирани от външни източници – Оперативни програми, ПУДООС, фонд „Земеделие“ и други фондове за периода 2014-2017 година			
Наименование на проекта	Стойност в лв.	Източник на финансиране	Статус на проекта
Програми и проекти за осигуряване на заетост за 2016: <ul style="list-style-type: none"> • НП „Заетост и обучение на хора с трайни увреждания“; • „Активирание на Неактивни лица“; • Проект „Обучение и заетост за младите хора“; • Проект „Шанс за работа“; • Регионална програма за заетост 2016 г. 	62 707	Министерство на труда и социалната политика	Приключил
„Подобряване на условията за икономическо развитие“ – за обект ул. „Иван Момчилов“	1 617 530, 16	Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020	В процес на реализация
„Реконструкция и доизграждане на канализация по	1 174 638, 59	1 167 078, 59 лв. от Предприятието за	В процес на реализация

улица „Иван Момчилов“ гр. Горна Оряховица		управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС) и 7 560 лв. от общински бюджет	
Енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради – фаза 1 (архитектурни заснемания, паспорти, енергийни обследвания на 14 сгради)	210 578	Национална програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради	В процес на реализация
„Обновяване на градската среда в гр. Горна Оряховица“ – за обекти: Парк „Детски кът“; Площад „Георги Измирлиев“ и организация на улична регулация	5 988 104,86	5 634 302,91 от ОП „Региони в растеж“ 2014-2020 и 353 801,95 от общински бюджет	В процес на реализация
„Обичам природата и аз участвам“ към НК „За чиста околна среда 2016“	9 999	ПУДООС	Приключил
Ремонт на улици „Христо Попов“, Димитър Благоев“ и „Георги Измирлиев“ в гр. Долна Оряховица	395 474, 45	Целеви средства от Министерството на финансите	Приключил
„Аварийно възстановителни работи на ул. „Марица“ с. Първомайци	110 899	78 534 лв. от Фонд „Солидарност и 32 365 лв. от общински бюджет	Приключил
Ремонт на улици „Бачо Киро“ – 309 м и „Христо Смирненски“ - 386 м в с. Първомайци	193 236, 67	Целеви средства от Министерството на финансите	Приключил
Изграждане на канализация по улици в гр. Долна Оряховица по ул. П. Евтимий“, ул. „23 юни“, ул. „Л. Каравелов“ и ул. „Х. Димитър“	288 363, 12	280 003, 12 лв. от ПУДООС и 8 360 лв. от общински бюджет	Приключил

Реконструкция и доизграждане на канализации по улици в гр. Горна Оряховица – ул. „Юмрукчал“, ул. „Добри Чинтолов“, ул. „Козлодуй“, ул. „Тунджа“, и реконструкция на профил 112 по ул. „Хаджи Димитър“, ул. „Пирот“ и ул. „Ал. Стамболийски“	1 095 932, 88	1 080 952, 88 лв. от ПУДООС и 14 980 лв. от общински бюджет	Приключил
„Изграждане на улични водопроводи по улици кв. „Гарата“	1 011 457, 16	1 001 457, 16 лв. от ПУДООС и 10 000 от общински бюджет	В процес на реализация
„Подобряване на образователната среда в гр. Горна Оряховица“ – за обекти: ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, ЦДГ „Бодра смяна“, ОДЗ „Елена Грънчарова“	2 925 837, 69	2 909 132 от ОП „Региони в растеж“ 2014-2020 и 16 705, 69 от общински бюджет	В процес на реализация
„Изграждане на приют в гр. Горна Оряховица“	745 778, 88	722 641, 87 от ОП „Региони в растеж“ 2014-2020 и 23 137, 01 от общински бюджет	В процес на реализация
„Модернизация и внедряване мерки за енергийна ефективност на ЦДГ „Първи юни“ гр. Горна Оряховица“	314 265, 71	267 125, 85 от Национален доверителен екофонд и 47 139, 86 от общински бюджет	В процес на реализация
„Внедряване на мерки за енергийна ефективност на ОУ „Св. Паисий Хилендарски“, гр. Горна Оряховица“	509 151, 53	432 778,80 лв. от Национален доверителен екофонд и 76 372,73 лв. от общински бюджет	Одобрено заявление за проявен интерес за финансиране
Основен ремонт на санитарни възли ДЯ „Зорница“ гр. Горна Оряховица	24 062	Преходен остатък от делегирана държавна дейност	Приключил
Основен ремонт на хранителни складове в ДЯ	4 996	Преходен остатък от делегирана държавна	Приключил

„Еделвайс“ гр. Горна Оряховица		дейност	
Соларна инсталация в ЦДГ „Асен Разцветников“ с. Драганово	9 964	Субсидия за държавно делегирани дейности	Приключил
Осигуряване на независим живот в община Горна Оряховица	499 968, 30	ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020	Приключило предоставянето на интегрирани услуги и подадено окончателно искане за средства
„Приеми ме 2015“	202 232, 79	ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020	В процес на реализация
„Нови възможности за грижа“	163 606, 83	ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020	Приключил
„Красива България“ – „Ремонт на хижа Божур“	65 360, 29	65 360, 29 лв. от МТСП	Приключил
„Рекултивация на депо за битови отпадъци, местност „Бабенец“, землище с. Първомайци, община Горна Оряховица“	5 016 391	ПУДООС	В процес на оценка
Основен ремонт на стадион „Локомотив“ гр. Горна Оряховица	880 822, 38	850 822, 38 лв. от Министерството на младежта и спорта и 30 000 лв. от общински бюджет	Приключил
Изграждане на система за видеонаблюдение на	14 960	8 434 лв. целева субсидия и 6 526 лв. от	Приключил

стадион „Локомотив“ гр. Горна Оряховица		общински бюджет	
Озеленени площи в населените места – 3620 кв. м	10 000	ПУДООС	Приключил
„Изграждане на Регионална система за управление на отпадъците в регион Велико Търново“ – за 105 бр. контейнери за зелени отпадъци и за специализиран автомобил за обслужването им	188 931	ОП „Околна среда“ 2014-2020	Приключил
Закупуване детски съоръжения за игра на открито и изграждане на видеонаблюдение в ЦДГ „Щастливо детство“ гр. Горна Оряховица	3 860	ЦДГ „Щастливо детство“	Приключил
Изграждане на видеонаблюдение и закупено оборудване за ЦДГ „Ален Мак“ гр. Горна Оряховица	3 106	ЦДГ „Ален Мак“	Приключил
Изграждане на видеонаблюдение в ЦДГ „Бодра смяна“ гр. Горна Оряховица	4 391	ЦДГ „Бодра смяна“	Приключил
Подмяна на отоплителен котел и закупени детски съоръжения за игра на открито за ЦДГ „Здравец“ гр. Горна Оряховица	13 120	ЦДГ „Здравец“	Приключил
Закупуване на детски съоръжения за игра на открито и климатична система за ЦДГ „Детска радост“ гр. Долна Оряховица	4 996	ЦДГ „Детска радост“	Приключил
Закупуване на допълнителни елементи за видеонаблюдение за СОУ „Вичо Грънчаров“ гр. Горна	3 200	СОУ „Вичо Грънчаров“	Приключил

Оряховица			
Закупен автобус за ПГ по СС „Боруш“ с. Крушето	12 000	СС „Боруш“ с. Крушето	Приключил
Ремонти в МБАЛ „Св. Св. Иван Рилски“ гр. Горна Оряховица	26 816	10 725 лв. са дарение, а 16 091 лв. средства на болницата	Приключил
Закупуване на медицинска апаратура за МБАЛ „Св. Иван Рилски“ гр. Горна Оряховица	86 000	Средства на болницата	Приключил
Изготвен инвестиционен проект за реконструкция на зеленчуков пазар Горна Оряховица	49 800	Средства от „Общински пазари“ ЕООД гр. Горна Оряховица	Приключил
Схема „Подкрепа за заетост“ за 2014 г.	105 448, 68	ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2007-2013	приключил
Национална програма „От социални помощи към заетост“ за 2014 г.	76 128,82	Национална програма „От социални помощи към заетост“	приключил
Национална програма „Заетост и обучение на хора с трайни увреждания“ за 2014 г.	20 305, 15	Национална програма „Заетост и обучение на хора с трайни увреждания“	приключил
Проект „Шанс за работа“ на МТСП за 2014	8 432	МТСП	приключил
Извършен ремонт на улици в гр. Долна Оряховица: "Р.Даскалов", "Л.Каравелов", "Янтра", "Ал.Стамболийски", "Мир"	48 217	Целеви трансфер от Републиканския бюджет	приключил

„Обичам природата - и аз участвам“ (Почистени са замърсени площи, изградена е детска площадка и е обособен кът за отдих в с. Писарево)	9 969	ПУДООС – „За чиста околна среда“ 2014	приключил
„Спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи за почистване от дървесна маса и нанеси на мост над река Янтра до с. Първомайци и възстановяване пътната настилка по улици в регулацията на с. Първомайци“	302 911	Целеви трансфер от Републиканския бюджет	приключил
„Рехабилитация на пътни участъци и улици в гр.Горна Оряховица“	1 796 204	Публичната инвестиционна програма „Растеж и устойчиво развитие на регионите“	приключил
„Обичам природата - и аз участвам“ (обособяване на кът за отдих в с.Янтра)	9 982	ПУДООС – „За чиста околна среда“ 2014	приключил
”Изграждане на канализация по улици в град Долна Оряховица – ул. ”Калоян”, ул. ”Шипка”, ул. ”Първи май”, ул. ”23 юни”, ул. ”Любен Каравелов”, ул. ”Цанко Церковски”, ул. ”8-ми септември”, ул. ”Добруджа”	921 813,53	ПУДООС	приключил
„Изграждане на канализация и доизграждане на водопровод с. Първомайци“	10 866 380	БФП - ОП „Околна среда“ 2007-2013 и Национално финансиране на стойност: 7 825 666 лв.; Собствено финансиране:	приключил

		3 040 714 лв.	
„Танцуваме, играем и учим заедно”	148 867	ОП „Развитие на човешките ресурси” 2007-2013	приключил
Проект по НП „Модернизация на материалната база в училище”, модул „Подобряване на училищната среда“ (Обзавеждане и оборудване на СДГ "Детски свят" гр. Горна Оряховица)	9 483,12	НП „Модернизация на материалната база в училище”	приключил
Проект по НП „Модернизация на материалната база в училище”, модул „Подобряване на училищната среда“ (Обзавеждане и оборудване на ЦДГ „Детска радост” гр. Долна Оряховица)	1 200	НП „Модернизация на материалната база в училище”	приключил
Проект по НП „Модернизация на материалната база в училище”, модул „Подобряване на училищната среда“ (Обзавеждане и оборудване на ЦДГ „Димитър Генков“ с. Поликрайще)	2 704	НП „Модернизация на материалната база в училище”	приключил
Проект по НП „Модернизация на материалната база в училище”, модул „Подобряване на училищната среда“ (Обзавеждане и оборудване на ЦДГ „Асен Разцветников“ с. Драганово)	7 528,31	НП „Модернизация на материалната база в училище”	приключил
Проект по НП „Информационни и комуникационни технологии в училището“ (Обзавеждане и оборудване		НП „Информационни и комуникационни технологии в училището“ – 17 010 лв.;	

на СОУ "Вичо Грънчаров" гр. Горна Оряховица)	27 010	Средства от училището – 10 000 лв.	приключил
Проект „Подобряване на качеството на образованието в средишните училища чрез въвеждане на целодневна организация на учебния процес“ (Обзавеждане и оборудване на ОУ „Климент Охридски“ с. Драганово)	5 148,02	ОП „Развитие на човешките ресурси 2007-2013“ с конкретен бенефициент Министерство на образованието и науката	приключил
Проект „Подобряване на качеството на образованието в средишните училища чрез въвеждане на целодневна организация на учебния процес“ (Обзавеждане и оборудване на ОУ „Васил Левски“ с. Върбица)	19 498,93	ОП „Развитие на човешките ресурси 2007-2013“ с конкретен бенефициент Министерство на образованието и науката	приключил
Проект „Изграждане на Център за настаняване от семеен тип в гр. Горна Оряховица“.	932 936	БФП – ОП „Регионално развитие“ 2007-2013 и Национално съфинансиране на стойност: 782 646 лв.; Собствен принос на стойност: 150 290 лв.	приключил
Проект за „Мултифункционална спортна площадка в УПИ II за спорт, кв.15 гр.Горна Оряховица, обл. Велико Търново“ (Одобрен и реализиран I етап от проекта)	239 142	Публичната инвестиционна програма „Растеж и устойчиво развитие на регионите“	приключил
Проект „Община Горна Оряховица – ефективна и компетентна местна администрация“	65 754	Оперативна програма „Административен капацитет 2007 – 2013“	приключил
Проект „Повишаване компетентността и мотивацията на служителите в Община Горна Оряховица“	72 272,93	Оперативна програма „Административен капацитет 2007 – 2013“	приключил

Проект по НП „От социални помощи към осигуряване на заетост“ за 2015 г.	4 324,88	Национална програма „От социални помощи към осигуряване на заетост“	приключил
Проект по НП „Старт на кариерата“ за 2015 г.	21 827,13	Национална програма „Старт на кариерата“	приключил
Проект по НП „Заетост и обучение на хора с трайни увреждания“ за 2015	16 429,08	Национална програма „Заетост и обучение на хора с трайни увреждания“	приключил
Проект по Регионална програма за 2015	13 617,81	Регионална програма	приключил
Проект „Шанс за работа-2015“	14 916,49	МТСП	приключил
Проект по НП „Активирание на неаткивни лица“ за 2015	1 246,48	Национална програма „Активирание на неаткивни лица“	приключил
Проект за изграждане на детска площадка и футболно игрище в парк „Градска градина“	14 794	Републикански бюджет	приключил
Проект „Реконструкция парк гр.Долна Оряховица“	28 726	ПУДООС – 8 976 лв. и Републикански бюджет – 19 750 лв.	приключил
„Обичам природата - и аз участвам“ (Почистени замърсени терени, изградена детска площадка и обособен кът за отдих в с. Върбица)	9 969	ПУДООС – „За чиста околна среда“ 2015	приключил

Проект - Извършен основен ремонт на уличната настилка: „Васил Априлов“, „Пролет“, „Пейо Яворов“, „Раховец“, „Сидер войвода“, „Климент Охридски“, „Козлодуй“, „Юмрукчал“, „Добри Чинтулов	799 854	Републикански бюджет	приключил
„Обичам природата - и аз участвам“ (Изграждане на детска площадка и алеи в парк Д.Генков с.Поликрайще)	9 995	ПУДООС – „За чиста околна среда“ 2015	приключил
Основен ремонт улици с.Поликрайще	19 997	Републикански бюджет	приключил
Основен ремонт улици с.Драганово	15 999	Републикански бюджет	приключил
Основен ремонт на 1,260 км от VTR 1013-Никюп-Крушето	112 254	Републикански бюджет	приключил
основен ремонт на 1,163 км от VTR 1292-Паисий-Стрелец	61 824	Републикански бюджет	приключил
„Модернизация и внедряване мерки за енергийна ефективност в ЦДГ „Щастливо детство“ гр. Горна Оряховица	296 971	85% са средства от Национален доверителен екофонд (НДЕФ), а 15 % от Общински бюджет	приключил
Изградена детска площадка в ЦДГ „Димитър Генков“ с. Поликрайще	9 978	Републикански бюджет	приключил

Проект на МОН по НП «Модернизация на материалната база в училище», модул «Подобряване на училищната среда» за 2015 (Извършена подмяна на подови настилки и частично ново обзавеждане в ОУ „Климент Охридски“ с. Драганово	7 528,31	НП «Модернизация на материалната база в училище»	приключил
Социална услуга „Личен асистент“ – 2015 г.	41 745	Републикански бюджет	приключил
Проект „И аз имам семейство“ по Схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ: BG 051PO001-5.2.11 „Приеми ме“ за 2015 г.	268 994	Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2007-2013 г.	приключил
Изграждане на Център за обществена подкрепа	11 901	Републикански бюджет	приключил
Строително ремонтни дейности за обект: „Аварийен ремонт на моста над р.Янтра на път VTR 2050 /IV-40935/ при км.4+400/ в участъка между Горски Долен Тръмбеш и с. Върбица“	562 657	средства от МКВП	приключил
Проект „Община Горна Оряховица – модерна и конкурентна администрация“	62 966	Оперативна програма „Административен капацитет 2007 – 2013“	приключил
„Горна Оряховица 2014-2020 - привлекателен и проспериращ град“ (Подготвени инвестиционни проекти, готови за финансиране по	523 451	Оперативна програма “Регионално развитие” 2007-2013	приключил

Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020)			

Списък с проекти, финансирани от общински бюджет		
Наименование на проекта	Стойност в лв.	Статус на проекта
Подобряване на съществуващата транспортна инфраструктура – подменени спирки в гр. Горна Оряховица	28 500 целева субсидия от капиталови разходи	Приключил
Основен ремонт на сградите на кметства: с. Г. Г.Тръмбеш, с. Г. Д. Тръмбеш, с. Стрелец, с. Паисий, с. Крушето, с. Янтра, гр. Д. Оряховица, с. Драганово, с. Поликраище и с. Писарево	71 315 целева субсидия за капиталови разходи	Приключил
Изградено тренировъчно игрище (срещу бивше СУПЦ, на ул. Странджа в гр. Горна Оряховица)	49 335 целева субсидия за капиталови разходи	Приключил
Изградена детска площадка и монтирани уреди за фитнес на открито в парк „Никола Петров“ гр. Горна Оряховица	24 991 целева субсидия за капиталови разходи	Приключил
Текущ ремонт по улици „Раховец“, ул. „Иван Вазов“, ул. „Васил Левски“, ул. „Стефан Караджа“ с. Правда	7 508	Приключил
Основен ремонт на ул. „Св. Св. Кирил и Методий“	99 999 целева субсидия за капиталови разходи	Приключил
Закупуване на медицинска апаратура за МБАЛ „Св. Иван Рилски“ гр. Горна Оряховица	100 000	Приключил
Основен ремонт на Къща музей „Асен Разцветников“ с. Драганово	9 914, 80 целева субсидия за капиталови разходи	Приключил

МЕЖДИННА ОЦЕНКА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОПР ГОРНА ОРЯХОВИЦА ЗА ПЕРИОДА 2014-2020 Г.

Изработване на промоционални материали за Празника на горнооряховския суджук за 2016 г.	10 800	Приключил
Организиране и провеждане на Празник на горнооряховския суджук за 2016 г.	7 200	Приключил
Провеждане на публични прояви в духовната сфера за 2016 г.	232 823	Приключил
Провеждане на празник на семейството и спорта „Фамилатлон в гр. Горна Оряховица“ за 2016 г.	2 500	Приключил
Организиране и провеждане на общински турнир по борба „Никола Петров“ за 2016 г.	3 570, 46	Приключил
Организиране и провеждане на Лекоатлетически шосеен пробег-мемориал „Димитър Велиславов – МИКИ“ за 2016 г.	3 967, 37	Приключил
Разработен проект за „Рекултивация на общинско депо за неопасни отпадъци в местността „Бабенец“, землище с. Първомайци	1 800	Приключил
Извършване на енергийно обследване и проектиране на ОУ „Паисий Хилендарски“ гр. Горна Оряховица	18 000	Приключил
Ремонт на улици в с. Крушето 88 кв. м	7 496	Приключил
Ремонт на улици в с. Янтра	7 498	Приключил
Ремонт на улици с. Стрелец: ул. „Св. Св. Кирил и Методий“, ул. „Христо Ботев“	3 999	Приключил
Ремонт на 137 кв. м по улици в с. Паисий	4 002	Приключил
Основен ремонт на зала по канадска борба гр. Горна Оряховица	36 400, 43	Приключил
Закупуване на нова офис техника за общинска администрация и второстепенни разпоредители с бюджетни средства	21 490	Приключил

Осигуряване на строителни материали за облагородяване на междублокови пространства, както следва: ул. „Сидер войвода“ №63, ул. „Екзарх Йосиф“ №10, ул. „Ангел Кънчев“ №36, ул. „Козлодуй“ №31, ул. „Пан. Цвиков“ №28, ул. „Н. Петров“ №63, ул. „Сливница“ №18, ул. „Г. Измирлиев“ №49, ул. „Славянска“ №7, ул. „Васил Априлов“ №16А, ул. „П. Р. Славейков“ №25Б, ул. „Филип Тотю“ №31А, ул. „Филип Тотю“ №33, ул. „А. Кънчев“ №28.	9 860 - Общински бюджет	приключил
Изградена е детска площадка УПИ XII – за КЖС и гаражи, кв. 89 по плана на ЦГЧ, ул. „Цар Освободител“ №52 и №52а, гр. Горна Оряховица	9 967 - Общински бюджет	приключил
Изградена е детска площадка в кв. Пролет, ул. „Дружба“, гр. Горна Оряховица	9 694 – Общински бюджет	приключил
Изградена детска площадка и обособен кът за отдих в района на ул.Борима гр.Горна Оряховица	13 651 лв. средства от общинския бюджет – целева субсидия за КР	приключил
Изградена детска площадка и обособен кът за отдих в с. Правда	9 888 лв. средства от общинския бюджет – целева субсидия от държавния бюджет	приключил
Изградени: ул. „Хаджи Викентий“ и ул. „Георги Сава Раковски“ с. Първомайци	106 152 – Общински бюджет	приключил
Извършени строително-ремонтни работи на улици в с. Правда	7 216 – Общински бюджет	приключил
Извършен ремонт на улица „Бор“, с. Крушето	7 288 – Общински бюджет	приключил
Извършени строително-ремонтни работи на улици в с. Янтра	10 745 – Общински бюджет	приключил
Извършени строително-ремонтни работи на улици в с. Писарево: "Св.св.Кирил и Методий",	6 775 – Общински	приключил

МЕЖДИННА ОЦЕНКА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОПР ГОРНА ОРЯХОВИЦА ЗА ПЕРИОДА 2014-2020 Г.

ул."Ал.Стамболийски", ул."Сидер войвода", ул."Балканджи Йово", ул."Бачо Киро", ул."Янтра	бюджет	
Извършени строително-ремонтни работи на улици в с. Върбица	6 726 – Общински бюджет	приключил
Извършени строително-ремонтни работи на улици в с. Стрелец: ул. "Св.св.Кирил и Методий", ул"Хр.Ботев"	2 960 – Общински бюджет	приключил
Извършени строително-ремонтни работи на улици в с.Паисий. ул."Втора", ул"Четвърта", ул."Девета", ул."Единадесета"	2 965 – Общински бюджет	приключил
Извършен е ремонт на улици в с. Горски Горен Тръмбеш	2 921 – Общински бюджет	приключил
Извършен е ремонт на улици в с. Горски Долен Тръмбеш	3 076 – Общински бюджет	приключил
Извършен основен ремонт на общински пътища VTR2053 Сушица – Драганово – Стрелец и VTR1292 Паисий – Стрелец – Петко Каравелово	138 000 – Общински бюджет	приключил
Извършена доставка и монтаж на 3 бр. хидрофорни системи за ул. „Юрий Гагарин“ гр. Горна Оряховица	10 517 – Общински бюджет	приключил
Извършено частична подмяна на дограмата на СДГ «Детски свят», Горна Оряховица, кв. «Калтинец»	5 800 – Общински бюджет	приключил
Извършена е подмяна на дограма на ЦДГ «Детска радост», Долна Оряховица	21 648 – Общински бюджет	приключил
Подмяна на дограма във филиала на ЦДГ «Слънчице», село Върбица в с. Писарево	6 264 – Общински бюджет	приключил
Частично е подменена дограма. Извършено е преустройство на отоплителната система за работа с компресиран газ. Изградено е видеонаблюдение на ЦДГ «Асен Разцветников», село Драганово	24 702 лв. собствени средства делегирана дейност и 7 480 лв. общински бюджет	приключил
Основен ремонт на медицински кабинет, канцеларии и коридор към спални помещения 2 и 3 и подмяна на	14 016,37 –	приключил

дограма в Дом за възрастни хора с умствена изостаналост – с. Драганово	Общински бюджет	
Основен ремонт, проектиране и изграждане на инсталации – пожароизвестителна и видеонаблюдение, осветление на сграда Дневен център за възрастни хора с увреждания – гр. Горна Оряховица	21 132,48 - Общински бюджет	приключил
Основен ремонт на сграда Клуб на инвалида - гр. Горна Оряховица	4 979 - Общински бюджет	приключил
Основен ремонт на сграда Клуб на пенсионера „Елена Грънчарова” – гр. Горна Оряховица	3 996 - Общински бюджет	приключил
Доизграждане и отводняване на покрив на сграда Център за настаняване от семеен тип - гр. Горна Оряховица	6 233 - Общински бюджет	приключил
„Звеното за услуги в домашна среда” – към Домашен социален патронаж гр. Горна Оряховица за 2014 г.	149 941 - Общински бюджет	приключил
Извършен е основен ремонт на покрив на южен блок на сграда МБАЛ „Св. Иван Рилски“ гр. Горна Оряховица	44 993 - Общински бюджет	приключил
Закупена медицинска апаратура и оборудване за МБАЛ "Св. Иван Рилски" гр. Горна Оряховица	30 000 - Общински бюджет	приключил
Извършен ремонт на отоплителната и вентилационна система за големия салон в читалище „Напредък 1869”, гр. Горна Оряховица	19 882 - Общински бюджет	приключил
Извършени ремонтно-възстановителни работи на сградата на Младежки дом, гр. Горна Оряховица, в т.ч. ремонт на покрив	91 099 - Общински бюджет	приключил
Извършен ремонт на сграда в Историческия музей – Горна Оряховица	20 244 - Общински бюджет, целева субсидия от	приключил

	капиталови разходи	
Осигуряване на устойчивост по реализиран проект „Мостове към бъдещето“ по Оперативна програма „Регионално развитие 2007 – 2013“ за провеждането на Празника на Горнооряховския суджук	49 974 - Общински бюджет	приключил
Община Горна Оряховица разнообрази видовете спорт които могат да се практикуват чрез закупуване на ледена пързалка 200 кв.м.	31 906 лв целева субсидия за КР и 163 574 лв. общински бюджет	приключил
Извършена доставка и монтаж на уреди за уличен фитнес за площадка в град Горна Оряховица	9 996 - Общински бюджет	приключил
Закупени 3 бр. копирни машини, 75 бр компютри, 1 шредер 1 плотер	60 576 лв. от общински бюджет	приключил
2015		
Изградена детска площадка в район Север кв.15 гр. Горна Оряховица	5 676 лв. с източник на финансиране целева субсидия за капиталови разходи	приключил
Изградена детска площадка и място за отдих в УПИ III за озеленяване, кв.800 по плана на Г. Оряховица	7 380 лв. от целева субсидия за капиталови разходи	приключил
Изградена детска площадка в с. Първомайци	8 470 лв. ,със средства от целева субсидия за капиталови разходи	приключил
Изградена детска площадка в с. Крушено	9 985 лв. ,със средства от целева субсидия за капиталови разходи	приключил
Изграждане на улици с. Първомайци	20 000 лв., източник на финансиране	приключил

	общински приходи от местни данъци и такси	
Извършен основен ремонт на улици в с. Правда	9 284 лв. с източник на финансиране общински приходи от местни данъци и такси	приключил
Извършен ремонт на ул. В. Левски в с. Крушето	7 845 лв. източник на финансиране - общински приходи от местни данъци и такси	приключил
Извършени строително-ремонтни работи на улици Росица и Теменуга в с. Янтра	9 835 лв. - общински приходи от местни данъци и такси	приключил
Извършени строително-ремонтни работи на улици в с. Върбица	10 924 лв. от общински приходи от местни данъци и такси	приключил
Извършени строително-ремонтни работи на улици в с. Стрелец; ул."Св.св.Кирил и Методий", ул"Хр.Ботев	4 515 лв. общински приходи от местни данъци и такси	приключил
Изградена сфетофарна уредба на кръстовище ул."Ив.Вазов" и ул."Янко Боянов"	21 468 лв., източник на финансиране - общински бюджет	приключил
Изградени 4 детски площадки в ЦДГ «Бодра смяна», Горна Оряховица	29 871 лв, от целева субсидия за капиталови разходи – Републикански бюджет	приключил
Извършен основен ремонт на кухня и прилежащи	10 936 лв., източник	приключил

помещения на Детска ясла «Зорница», град Горна Оряховица	на финансиране общински бюджет	
„За по-качествен живот“	След приключване на финансиране по ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2007-2013 г. съгласно решение на Общински съвет - Горна Оряховица бяха осигурени 134 106 лв. от Общински бюджет за продължаване на услугата	приключил
Подмяна на дограма на инфекциозно и второ отделение на МБАЛ "Св. Иван Рилски" гр. Горна Оряховица	11 924,37лв , като 10 000 лв от тях осигурени от общински бюджет	приключил
Закупена медицинска апаратура и оборудване на МБАЛ "Св. Иван Рилски" гр. Горна Оряховица	49 200 лв. – със средства от общински бюджет	приключил
провеждане на ФАМИЛАТЛОН	3 853 лв от общински бюджет	приключил

5. Оценка на ефективността и ефикасността на използването на финансовите ресурси

5.1.Използване на възможностите за финансиране от привлечени външни и от собствени източници

Важни *критерии за ефикасността* от изпълнението на ОПР са:

- Размерът на публичните финанси за реализация на мерките по стратегическите цели и приоритети на плана;
- Съотношението на публичния финансов ресурс – от една страна на привлечените външни средства - и от друга – собствени бюджетни средства, насочени към реализация на мерките и дейностите в Програмата за реализация на ОПР;
- Постигнати резултати от изразходвания финансов ресурс за изпълнението на ОПР в първите три години от програмния период 2014-2020 г..

Информационни източници за размера и структурата (по източници на осигуряване) на финансовия ресурс за изпълнение на ОПР на община Горна Оряховица за периода 2014-2016 г. са:

- ИСУН;
- Годишните доклади за изпълнение на ОПР за 2015 и 2016 г.;
- Справките изготвени от Общинска администрация за реализираните и в процес на реализация проекти в периода 2014-2016 г.;
- Отчетите за изпълнение на Програмите за управление през мандатите 2011 – 2015 и 2015-2019 г.
- Общинските бюджети за 2015-2016 и 2017 г.;
- Разчетите за финансиране на капиталовите разходи за 2015 и 2016 г.

➤ Оценка на финансовия ресурс за изпълнение на ОПР

За реализацията както на приоритетите и стратегическите цели, така и на конкретните мерки, заложи в ОПР на община Горна Оряховица е предвидено използване на значителни по размери финансови ресурси. Преобладаващата част от тях са с подчертан инвестиционен характер. Финансирането на мерките в ОПР се осъществява:

- със средства от външни източници – Оперативни програми, ПУДООС, Национален доверителен екофонд, чрез различни министерства и европейски фондове.
- със средства от общинския бюджет - приходи от местни данъци и такси, продажба на активи, целева субсидия за капиталови разходи, обща изравнителна субсидия, заеми от финансови институции

- Частните средства с инвестиционен произход, също са заложи по реализацията на някои от мерките в ОПР, но по размер те отстъпват (и то в значителна степен) на тези, които са с публичен характер.

Тъй като приоритетите, целите и мерките на ОПР, са насочени за подобряване на социално-икономическия и инфраструктурен комплекс на общината и заподобряване на публичната физическа среда в населените места, е естествено за тяхната реализация общината да участва със собствен финансов, инвестиционен ресурс. Тъй като предвидените за реализацията на ОПР финансови средства са с публичен характер, един от акцентите на настоящата оценка е ефективността от тяхното използване.

➤ **Оценка на собствените публични финанси**

Собствените финансови средства, които са с публичен характер, освен за реализацията на мерки с инвестиционен характер, се използват и за реализация на някои „меки“ мерки, които нямат инвестиционен характер. За целта с годишните бюджети се изготвят и *Годишни инвестиционни програми*. Размерът на капиталовите средства в *Годишните инвестиционни програми*, придружаващи общинските бюджети, се мени през изминалите 3 начални години от програмния период.

Размерът на публичния финансов ресурс, използван за реализиране на някои от мерките по заложените в плана стратегически цели и приоритети е функция от приходната част на общинските бюджети за 2014, 2015 и 2016 г. Анализите на трите бюджета дават възможност да се направят и съответните оценки както на приходните, така и на разходните им части.

- *Оценка на приходните части на общинските бюджети.*

Анализите на приходните части на общинския бюджет през отделните бюджетни години показват, че те се формират от:

- собствени приходи
- субсидии от Държавния бюджет за държавно делегирани дейности – образование, социални дейности, читалища и др.
- целеви трансфери от Републиканския бюджет и чрез бюджетите на отделните министерства, за поддържане на общинска пътна мрежа, на ВиК инфраструктура, за програми за временна заетост и др.
- външно финансиране

Един от основните ангажименти на местните органи на властта в общината – Общински съвет, Общинска администрация и Кмета са насочени към планирането и осигуряването на нужните бюджетни приходи, които да бъдат използвани за реализацията на приоритетите, стратегическите цели и мерките на ОПР, допълвани и от привлечените външни публични ресурси.

Ефективното управление на приходната част на общинския бюджет и по-доброто използване на събраните финансови средства има особено значение за осигуряване на нужните средства от *собствените приходи*. Техният размер също се определя с действащата в това направление нормативна база и с действия по достигане на по-висока събираемост.

При оценката на управлението на общинските публични финанси (общински бюджет) се отчита и обстоятелството, че на този въпрос се отделя нужното внимание както в *Програмата за управление в мандата 2011 - 2015 г.*, така и в *Програмата за управление в мандата 2015 - 2019 г.* В програмите за управление и за двата мандата въпросът за ефективното финансово управление и контрол е формулиран като приоритет 1 в сферата на общинските финанси.

Приходи от местни източници

Оценките на *собствените приходи* в бюджета на общината са в два аспекта, а именно:

- Оценка на механизма на планиране на бюджетните приходи от местни дейности;
- Оценка на изпълнение на планираните приходи с характеристика на събираемостта по основни бюджетни параграфи

През анализиранияте три години, планираните *приходи от местни дейности* варират в определени, не много широки граници и са в рамките на около 7 млн. лв. През бюджетната 2014 г. са планирани 7 640 780 лв., а отчетени 6 713 546 лв. През бюджетната 2016 г. планираните и отчетени приходи от местни дейности са съответно 8 393 822 лв. и 7 326 181 лв.

Констатация: и през трите бюджетни години на оценявания период се наблюдава планиране на по-висок размер на местните приходи, които не се достигат като краен резултат. Причините са множество изоставени имоти на лица в чужбина, като цяло обезлюдяване в малките населени места на общината, липса на законови механизми за събиране на дължимите данъци и такси от юридически лица обявени в несъстоятелност. Планираните приходи се обосновават с планираните бюджетни разходи, които в отделните бюджетни години са с определен ръст спрямо предшестващата година, основно поради нарастване на МРЗ и съответно средствата за осигуровки. Изпълнението спрямо планираните бюджетни приходи средно за трите бюджетни години е 87,3%. Този показател на изпълнение е над средния за страната – около 77,4%. За приходите от местни данъци и такси този дял средно за трите години е 91,2%.

Приходите за местни дейности от всички бюджетни приходи съставляват около 48%, като се наблюдава тенденция на нарастване на този дял – от 46,5% (бюджетната 2014 г.) на 49,9% (бюджетна 2016 г.)

Структурата на собствените приходи по параграфи и подпараграфи, показва, че през отделните бюджетни години няма съществени различия в размера и относителния дял на отделните приходоизточници. Усреднените данни за тригодишния оценяван период показват следната структура (в %) на собствените приходи в общинските бюджети:

- Приходи от общински такси – 45 - 46 %;

- Приходи от имуществени и други местни данъци – 35 – 36%;
- Приходи и доходи от собственост – 11-12%;
- Приходи от глоби, санкции и лихви – 2.8 - 3% и др.

Констатация: През оценявания тригодишен период се обръща по-голямо внимание на възможностите за осигуряване на добра събираемост на местните данъци, на някои от общинските такси и на други неданъчни приходи. В оценявания период в приходните части на общинските бюджети се залагат и съответните ръстове на приходите и на доходите от собственост. Община Горна Оряховица разполага с „Програма за управление на общинската собственост на община Горна Оряховица“ съответно за 2014, 2015 и 2016 г., приети от Общинския съвет. Като резултат от предприетите мерки се наблюдава леко нарастване на приходите и доходите от собственост. Събираемостта на средствата по този параграф, отнесена към планираният им размер е малко над 100%

Обща констатация за събираемостта на планираните приходи. Оценките на планираните и събраните приходи от основните източници, показват, че през последните бюджетни години събраните приходи са в допустими граници.

Средната събираемост от местните данъци и такси за трите оценявани бюджетни години е 91,2%, като най-висока е през 2015 г. 94,2%. При някои от тях, отчетените приходи са по-високи от планираните. Както бе отбелязано, събираемостта при местните данъци е над 90-92%. При някои от параграфите събираемостта е над планираната – при данъка върху превозните средства през бюджетната 2014 г. събираемостта е 104,9% спрямо планирания размер, а през бюджетната 2016 г. – 114,0%. С висока събираемост от параграф „Общински такси“ (над 100%) е осъществена при подпараграфите „Такси за ползване на социален патронаж и други социални услуги“ и „Такси за технически услуги“. Определен проблем със събираемостта се констатира с „Такса битови отпадъци“.

Констатация: Като цяло събираемостта при имуществените данъци и другите приходи от местни източници е по-добра от средните за страната, което дава възможност община Горна Оряховица, да планира по-добре издръжката на определените ѝ със законовата уредба местни дейности, както и на своята инвестиционна програма, определяна с годишните бюджети.

Оценка на степента на изпълнение на бюджетните приходи от местни източници. На базата на извършените анализи на изпълнението на приходните части на общинските бюджети за трите години на оценявания период, провежданата политика от страна на местните власти (Общински съвет, Общинска администрация и Кмета на общината) се оценява като добра. Основание за оценката е постигнатото изпълнение на планираните приходи – събираемост над 93%, която е над средната за страната. Така на практика се гарантира относително добро и стабилно финансово управление и предпазва общината от изпадане в категория общини с финансови затруднения.

Препоръка: При бюджетните прогнози да се предвиждат по-добре, очакваните приходи от някои местни данъци и такси, тъй като е налице тенденция за повишаване на разходите. Като пример може да се посочат приходите от данъка върху превозните средства, които надвишават планираните приходи за бюджетните 2015 и 2016 г. Това се дължи на по-ниската събираемост в

предходния планов период и последващи промени в нормативната уредба на национално ниво, което значително помогна на общините да съберат както стари така и текущи задължения.

Приходи от трансфери

За реализацията на редица от конкретните мерки, включени в ОПР на община Горна Оряховица – 2014-2020 г. се разчита и на външен публичен финансов ресурс. Същият се осигурява чрез целеви трансфери от Централния бюджет, от бюджетите на някои министерства, от национални фондове и др. финансови донори.

Приходи за държавно делегирани дейности

През оценявания тригодишен период субсидията за държавно делегирани дейности и трансфери от ЦБ и другите бюджети, ориентирани към община Горна Оряховица през трите години са с размери в рамките на 17-18 млн. лв.

В бюджетите за оценявания три годишен период съотношението (като относителен дял) между „държавни“ и „местни“ дейности е 56,6%/43,4%.

Външно финансиране

Привлеченият финансов ресурс от ПУДООС, Национален доверителен екофонд, целеви субсидии от Министерство на финансите, от МТСП и от Оперативните програми е с основно предназначение за финансиране на проекти с инвестиционен характер. Част от този външен ресурс е предназначен и за изпълнение на т.нар. меки мерки (програми и проекти с неинвестиционен характер, свързани с подобряване на административния капацитет, заетост и обучение на хора с трайни увреждания, грижи за лица с увреждания в домашна среда, подобряване качеството на образованието в средишните училища и др.). От общ размер на привлечените външни финансови средства за оценявания три годишен период (2014 -2016 г.), които са в размер на 41 078 222 лв., за реализацията на инвестиционни проекти са използвани 39 978 772 лв. (97,33%). От привлечените външни финанси 1 098 345 лв. или 2,67% за насочени за реализация на меки мерки.

Констатация: За оценяваните 3 години от целия 7 годишен период от привлечените 41 078 млн. лв. от външни финансови донори са ***реализирани (приключени)*** общо за *инвестиционни проекти* и за *програми и проекти с неинвестиционен характер* в размер 23 538 млн. лв., което е 57,3% от всичко привлеченият финансов ресурс. В ***процес на реализация*** (започнала в оценявания период) са големи по мащабите се проекти на обща стойност 17 540 млн. лв. Срокът на тяхното окончателно изпълнение е през следващите години на програмния период..

Постигнатите темповете на реализация са добри, от гледна точка на оставащите 4 години от програмния период. В това отношение, следва да се

отчитат и възможностите на община Горна Оряховица да кандидатства за финансиране на нови проекти и програми през следващите години.

Оценка за ефективността на публичния финансов ресурс от външни донори. Прегледът на проектите и програмите, финансирани от привлечени външни финансови източници (от ЦБ, бюджетите на министерства, целеви национални фондове и от европейските фондове чрез действащите оперативни програми (ОП) показва, че те са насочени към финансиране на:

- проекти свързани с подобряване на базисна инфраструктура;
- проекти, насочени към подобряване на селищната среда;
- програми и проекти за подобряване на административния капацитет;
- програми и проекти с подчертан социален характер и др.

Оценката за ефективността на привлечения външен, публичен финансов ресурс е много добра, поради следните аргументи:

- наличие на административен капацитет за подготовката на качествени проекти и програми, с които се кандидатства за тяхното финансиране;
- подчертан публичен характер на одобрените програми и проекти, имащи отношение към подобряване на публичната базисна инфраструктура (подобри ВиК мрежи, улична и пътна мрежа и др.) и подобрена селищна среда (нови и реновирани зелени площи, изградени нови детски и спортни площадки, реновирани образователни обекти и др.)
- осигурено финансиране на проекти за подобряване на базисната инфраструктура и на селищната среда, освен в общинския център и в съставни населени места от общината

- *Оценка на разходните части на общинските бюджети.*

От гледна точка на изпълнението на приоритетите, стратегическите цели и конкретните мерки на ОПР, по-голямо значение имат разходните части на общинските бюджети за трите оценявани години. В тях се включват средствата, необходими за издръжката на дейности, без които общината не може да функционира. Една немалка част от т.нар. текущи разходи са насочени за възнаграждения, социално и здравно осигуряване и издръжка / горива, материали и др./ За дейностите делегирани от държавата се използват субсидиите от Държавния бюджет, определяни ежегодно с РМС и Закона за държавния бюджет.

В структурата на текущите разходи в анализиранияте бюджети за 2014, 2015 и 2016 г. се открояват дейностите образование, здравеопазване и социални дейности.

Разходите за персонал, които включват заплати, възнаграждения, плащания към персонала и осигурителни вноски, представляват почти половината от общите разходи на общината. За отделните бюджетни години делът на разходите за персонал, отнесен към размера на всички разходи, варира от 46,8% (бюджетна 2014 г.) до 51,9% (2016 г.) Същите са в рамките на планираните разходи, като не се наблюдават превишения на планираните разходи. Това е индикатор за провеждане на добра бюджетна дисциплина.

По отношение на преките бюджетни разходи, негативна тенденция е свиването на капиталовите разходи – за придобиване на НДА и ДМА и едновременното с това увеличаване на текущите разходи. Същевременно, разходите за текущи ремонти се свиват, докато тези за основни ремонти бележат известен ръст. Структурата на разходите показва, че е необходима тяхната оптимизация и реструктуриране, особено на текущите разходи.

Разходите с инвестиционно предназначение от собствени финансови средства бюджетните 2015 и 2016 години варират в определени граници, което личи от следните данни:

- Общ размер на собствения финансов ресурс в *Инвестиционната програма за 2015 г.* – 729 865 лв. от общия размер на капиталовите средства 3 494 570 лв., или 21,4%. Степента на усвоеност от планираните 3 615 136 лв. е 96,7%;
- Общ размер на собствения финансов ресурс в *Инвестиционната програма за 2016 г.* – 319 725 лв. от общия размер на капиталовия финансов ресурс – 3 238 391 лв., което е 9,9%

Констатация: Анализът на посочените данни, дава основание да се направи следния извод: налице е тенденция на намаляване на размера на собствените средства с инвестиционен характер. През бюджетната 2016 г. те са три пъти по-малко от тези в 2015 г. При незначителното намаление на общите капиталови разходи, значителното (над 2 пъти) намаление на собствените средства се обяснява с по-високия размер на привлечения външен инвестиционен финансов ресурс – по линия на ПУДООС, на Оперативните програми. Положителна тенденция е високата степен на изпълнение на планираните средства с инвестиционен характер.

Оценката за инвестиционната политика на общината, реализирана със собствени средства е много добра.

Препоръката за осигуряване на повече собствени средства с инвестиционен характер през оставащите години на програмния период до 2020 г., да се търсят възможности за увеличаване на размерът им, чрез нови приходоизточници.

• **Оценка на привлечените публични финансови ресурси**

През програмните периоди – изминалия (2007 -2013) и настоящия (2014-2020 г.) за реализацията на мерките в ОПР се използва и финансов ресурс по линия на привлечените външни финансови ресурси. Освен собствения публичен финансов ресурс за реализиране на ОПР на общината в програмния период 2014-2020 г. се използват и средства от външните трансфери към приходната част на общинските бюджети. Бюджетните средства от Централния (Републиканския) бюджет (ЦБ) и останалите фондове с национален характер (ПУДООС, социални фондове и др.) са с размери, вариращи в определени, не много широки, граници. Тези размери се определят с преследвани конкретни цели и свързани с тях мерки (проекти и меки програми). Тези трансфери са отразени в приходните части на Общинския бюджет.

За реализацията на мерките по отделните приоритети и стратегическите цели на ОПР са заложили и средства по линия на кохезионния и на социалния европейски фонд (чрез действащите в страната ОП). Техният относителен дял по

някои от приоритетите на плана е значителен и надхвърля собствените финансови ресурси.

Привлечените външни финансови ресурси за проекти и програми за периода 2014 - 2016 г. (вкл. и такива, които са в процес на изпълнение и през 2017 и следващите години) са:

- Общ размер на осигуреното финансиране – 41 078 222 лв.;
- Средства за проекти в процес на реализация с размер на финансовия ресурс – 17 540 232 лв.;
- Средства за финансиране на приключили проекти - 23 537 990 лв.
- Постигната степен на усвоеност до 2016 г. 57,3% от общия размер на осигурените средства от всички привлечени донори на публичен финансов ресурс.

От действащите Оперативни програми с най-голям размер е финансирането на мерки (проекти и програми) по ОП „Региони в растеж“, което се подкрепя и от следните данни:

- Одобрена Инвестиционна програма по Ос 1 на ОПРР в размер на 20 056 027,24 лв от които финансиране от ОПРР 19 046 218,72 лв, собствено съфинансиране 1 009 808,52 лв. До момента сключени договори в размер на 12 081 423,72 от които 11 619 026,94 лв от ОПРР и 462 396,78 собствен принос.

Друга от оперативните програми, по която са осигурени средства за реализация на мерките в ОПР на общината е ОП „Човешки ресурси“ За оценявания три годишен период по тази програма в общината се финансират 4 проекта от типа „меки мерки“ с общ финансов ресурс 971 254 лв., като единият от проектите е в процес на реализация, а другите три са със статут „приключил“.

По ОП „Административен капацитет“ през 2014 г. са приключили проекти от предишния програмен период (2007-2013 г.). Те са от типа „меки мерки“.

5.2 Оценка на ефективността и контрола по използване на средствата по ОП

Важен елемент в оценката на ефективността от използване на средствата по действащите оперативни програми е този за контрола за използването им по предназначение. Контролът е един от приоритетите в Програмите за управление в мандата 2015-2019 г., присъства и в Програмата за управление в предходния мандат.

В община Горна Оряховица е създадена система за отчетност и публичност на бюджетите и изготвените отчети, както и на сметките за средства от ЕС. За целта в Общинския съвет се внася за обсъждане тримесечна информация за приходите и разходите на общината. В края на шестмесечието и на бюджетната година отчетите подлежат на приемане и гласуване, като годишният доклад се представя на населението чрез публично обсъждане.

За постигане на по-висока ефективност при използване на публичните финанси (собствени и привлечени) в общината е създадена Система за финансово управление и контрол, която се актуализира периодично и кореспондира с нормативните документи на национално и местно ниво. Системата за обществените поръчки за разходване на публичните финансови ресурси също е съобразена с действащата в страната законова уредба.

Оценката на въведената в община Горна Оряховица система за финансово управление и контрол на публичния финансов ресурс е ефективна и много добра. Резултатът е финансова стабилност на общината; реализиране на планираните приходи и разходи за оценявания три годишен период; постигнатите резултати по подобряване качествата на базисната инфраструктура и на селищната среда и др.

Оценката на инвестиционната политика на общината, реализирана със собствени средства е добра. Основанията за това са в действия по осигуряване на ресурси от собствени източници – средства от продажба на нефинансови активи, от приватизация и др., които се използват за реализация на общински инвестиционни проекти. Допълнителни аргументи за тази оценка са и действията на структури на Общинска администрация по подготовката на проекти, които се оценяват положително от Управляващите органи на Оперативните програми и като краен резултат получават финансиране.

Препоръките за подобряване управлението на местните финанси са в подкрепа на мерките съдържащи се в Програмата за управление в мандата 2015-2019 г. изпълнението на които ще гарантира поддържане на стабилното финансово състояние на община Горна Оряховица и през оставащите години на програмния период 2014-2020 г.

6. Оценка на прилагане на системата за мониторинг (наблюдение, анализ и оценка на изпълнението) на плана

6.1. Оценка на наличието на функционираща система за мониторинг

Важно изискване от методически характер (заложено в Методическите указания на МРРБ за изработване на ОПР), както и опита при изработване на ОПР през изминалия програмен период (2007-2013 г.) е наличието на функционираща система за наблюдение, анализ и оценка (мониторинг) на изпълнението на ОПР.

ОПР на община Горна Оряховица за плановия период 2014 -2020 г. съдържа добре разработен раздел за системата за мониторинг. От анализирания документи на община Горна Оряховица, както и от консултациите с експерти от Общинска администрация, се констатира, че системата функционира добре по модула „Информационно осигуряване“

В подкрепа на подобен извод са много добре информационно осигурените документи, отчитащи изпълнението на ОПР – Годишните доклади, други доклади и справки, съдържащи много подробна информация основно по подготовката и изпълнението на многобройните проекти, на постигнатите резултати и др. Благодарение на това се добива сравнително обективна представа за степента на изпълнение на ОПР.

Констатация: Частта от системата за мониторинг, засягаща информационното осигуряване за реализацията на приоритетите, целите и мерките на ОПР за оценявания период функционира добре. Тази констатация се подкрепя от много подробната информация, съдържаща се в документите, с които се отчита изпълнението на ОПР – Годишните доклади, Отчетите за изпълнение на Програмите за управление от последните два мандата, Отчетите за изпълнение на общинските бюджети и др.

Важен инструмент за оценка на постигнатите резултати от изпълнението на ОПР за първите три години от плановия период 2014-2020 г. са индикаторите. В ОПР те са включени в добре обоснована система и са представени като *индикатори за резултат* и *индикатори за въздействие*.

За всяка приоритетна област и специфична цел на ОПР са заложили индикатори. За повечето индикатори са посочени и базови и целеви стойности. Използването на системата от индикатори дава възможност за обективно измерване на постигнатите резултати – със съответните числови стойности на индикаторите за резултат и на индикаторите за ефект.

Констатация: Наличието на подробна информация за изпълнението на отделните мерки на стратегическите цели на ОПР за оценките на това изпълнение е оценено и чрез *отчетните стойности на системата от индикатори*. Същите, съпоставени с базовите и с целевите стойности на съответните индикатори, дават представа за степента на постигане на целите на плана. Системата от индикатори с достигнатите целеви стойности е отчетена с годишните доклади за изпълнение на ОПР. Информация за степента на достигане

на целевите стойности на индикаторите е предоставяна и на Областния съвет за регионално развитие.

Оценката по прилагането на системата от индикатори е добра. Основанието за това, е че наличната информация за изпълнение се съпоставя с целевите стойности на съответните индикатори, което е въпрос на техническо изпълнение. Постигнатите резултати са елемент на контрол и предприемане на мерки .

За Последващата оценка на изпълнение на ОПР, която ще се изработи след приключване на програмния период, ще е необходимо да се разполага с информация за степента на постигане на числовите стойности на индикаторите, заложи в ОПР За целта и в следващите Годишни доклади следва да се прилага досегашния опит като в изработваните от Общинска администрация справки за индикаторите в последната ѝ колона се отрази степента на достигане на стойността на съответния индикатор (изразена като % от целевата стойност на индикатора).

6.2 Оценка на механизмите за партньорство и мерките за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на ОПР

➤ Информационно осигуряване и публичност на действията

С МО за изпълнение на ОПР, която анализира и оценява реализираните дейности и действия на органите, отговорни за изпълнението на плана, се констатира, че през оценяваните три години от програмния период са реализирани редица процедури по осигуряване на информация и публичност на действията на местната власт за изпълнение на общинския план. Това се отнася както за представянето на стратегическите и планови документи, които са изработени в изпълнение на ОПР и са внесени за обсъждане в Общинския съвет, така и за значимите проекти, които се реализират в общината.

Публичността се реализира както чрез публикуване на документите и на основни данни за инвестиционните проекти (основно финансирани от външни източници – ОП, ПУДООС, фонд „Земеделие“ и др.) в официалния сайт на община Горна Оряховица. В това отношение се използват и ресурсите на „Вестникът на община Горна Оряховица“ и на Общинско кабелно радио – Горна Оряховица.

При приемането на някои от основните планове, свързани с ОПР – ИПГВР на гр. Горна Оряховица и на ОУП на община Горна Оряховица, са проведени и целеви обществени обсъждания на същите.

Оценката за публичността и прозрачността на действията на местната власт по изпълнението на ОПР и на основните структуроопределящи планове и проекти, корелиращи с ОПР е положителна, много добра. Тази положителна оценка се базира на създадената система за изготвяне на Годишни доклади за изпълнение на ОПР, на Програмата за управление на община Горна Оряховица и такива за изпълнение на някои секторни стратегически и планови документи на

община Горна Оряховица.

➤ **прилагане принципа на партньорство с местната общественост и с други общини:**

Съпоставката спрямо законовите изисквания показва, че ОПР на община Горна Оряховица съдържа организационната структура за изпълнение, като са посочени възможните заинтересовани страни, извън местните управленски органи. При редица от приоритетите и мерките по стратегическите цели, свързани с местната икономика, на опазване на околната среда и др. като партньори са посочени представители на местния бизнес и на неправителствения сектор. Като известна слабост на плана може да се посочи, че в него не са изяснени конкретните правила и отговорности на представителите на заинтересованите страни и не е конкретизирана степента на участие на партньорите в различните функции.

Партньорството със съседните общини е основно с общини Велико Търново, Лясковец и Стражица.. То е по линия на обслужването в сферата на болничното обслужване, на професионалното образование, на съдебната система, на депониране на битовите отпадъци и др. През настоящия програмен период сдружението между община Горна Оряховица със съседните общини е по линия на *проект „Изграждане на Регионална система за управление на отпадъците в регион Велико Търново”*

По Приоритетна ос 2 „Зелен Регион” на програма INTERREG V-A Румъния – България 2014-2020 община Горна Оряховица кандидатства с проект „Устойчиво сътрудничество между Горна Оряховица и Рошиори де Веде чрез капитализиране на нематериалното и материално културно наследство“,

По *Мярка 3.3.4: Организиране и провеждане на културни и туристически събития*, през оценявания три годишен период са осъществени редица инициативи на Исторически музей Горна Оряховица с Исторически музеи в други общини – Асеновград, Горна Оряховица, Плевен, Велико Търново и др.

Оценката за партньорството със съседните общини е незадоволителна и то поради липсата на по-голяма конкретика в самия ОПР.

7. Обобщени изводи, заключения и препоръки

7.1. Изводи и заключения

- Като положителен факт, изискващ управленски опит, настоятелност за финансово осигуряване за изминалия период е реализацията на 70 проекта за периода 2014-2016/2017 г. , финансирани от външни източници и 75 такива, финансирани от общинския бюджет..
- Извършените анализи и оценки на изпълнението на ОПР показват наличието на неравномерен напредък по реализацията на заложените в ОПР Приоритетни области и свързаните с тях Специфични цели. Най-значим напредък по изпълнението на ОПР на община Горна Оряховица за оценявания тригодишен период (2014 – 2016 г.) е осъществен по Приоритетна област 2 и Приоритетна област 3. По специфичните цели на посочените приоритетни области са реализирани (или са в продължаващ процес на реализация) редица проекти, финансирани по линия на привлечени финансови ресурси (ЦБ, национални фондове, ОП) в предишния и в настоящия програмен период със значителен финансов ресурс. Постигнатите резултати от завършените и в процес на изпълнение проекти се изразяват в:
 - подобряване на физическата и жизнената среда – основна характеристика на устойчива, екологична и достъпна градска среда;
 - подобряване физическите качества на обекти на образователната и здравната инфраструктура;
 - повишаване качествата на живот на социално уязвими групи от населението чрез социално приобщаване и подобряване на здравния статус на населението чрез реализация на около 30 проекта и др.
- Определен напредък се констатира и по изпълнението на Приоритетна област 5, - добро управление и подобряване на административния капацитет. Напредъкът е резултат основно от изпълнението на т.нар. „меки“ мерки, които са с неинвестиционен характер, както и на малка част от т.нар. „твърди“ (с инвестиционен) характер;
- Твърде ограничени са постигнатите резултати от изпълнението на мерките по Приоритетна област 1 и свързаните с нея специфични цели 1.3 и 1.4. Констатира се недостатъчен напредък по мерките насочени към развитие на конкурентоспособна икономика, към развитие на високотехнологични производства и иновации, създаване на клъстери и мрежи и др. Някои от заложените мерки не са реализирани най-често поради отпадане на проекти, които не са одобрени от Управляващите органи на оперативната

- програма и невъзможност за финансиране със собствени средства (основно от бизнеса) в общината
- Проектите и дейностите от типа „меки“ мерки са финансирани основно с финансов ресурс от външни източници (Оперативни програми, Републикански бюджет и други бюджети), като участието на собствени средства с неинвестиционен характер е малко;
 - Не се констатира проблем с осигуряване на собствен финансов ресурс, който да бъде насочен към по-добър напредък в изпълнението на ОПР, вкл. и за съфинансиране на проекти, основно финансирани по ОП;
 - Приетите и действащи в момента на изготвяне на МО стратегически и планови документи в община Горна Оряховица са в синхрон с целите и приоритетите на ОПР;
 - Системата за наблюдение, анализ и оценка на изпълнението на ОПР (в частта индикатори) е приложена с посочване на достигнатото изпълнение на редица мерки, като за 2014, 2015 г. и 2016 г. са дадени отчетните стойности на заложените в ОПР индикатори.
 - Важен извод, който не се съдържа в Годишните доклади и в Отчетите на Програмата за управление в настоящия мандат, но се налага от възникването на нови сериозни основания за нови мерки в стратегическата част на ОПР (настъпили промени в секторни стратегии и програми влияещи върху изпълнението на ОПР), показва, че е необходимо допълване на ОПР съответно програмата за реализацията му, индикативната финансова таблица.

Необходимото допълване на ОПР се изразява в разширяване на съществуващата мярка 4.1.1, предвид факта, че гр.Горна Оряховица е сред 19 града със замърсен въздух и е необходимо да се предприемат по-широк набор от конкретни мерки насочени към намаляване на ФПЧ и подобряване на чистотата на въздуха. Общината е посочена като конкретен бенефициент по ОПОС 2014-2020 в реализация на мерки подобряващи качеството на атмосферния въздух.

Необходимо е при актуализиране на Програмата за реализация на ОПР, да се предвиди възможност за включване на крепост „Ряховец“ с проектно предложение, тъй като същата е получила статут на обект от национално значение и ще е допустима за финансиране по ОПРР 2014-2020, ос 6 „Регионален туризъм“.

Обобщено заключение: МО за изпълнение на ОПР на община Горна Оряховица за оценявания тригодишен период констатира наличие на напредък в мерки на плана по отделните Приоритетни области и свързаните с тях Специфични цели насочени към подобряване качествата на базисната и на социалната инфраструктура не само в общинския център, а и в редица от съставните селища. С констатираното от МО изпълнение на ОПР се създава добра основа за по-нататъшното изпълнение на Приоритетите области и през следващите години до края на програмния период – 2020 г.

Направените изводи, свързани с оценката на степента на изпълнение на ОПР в периода 2014-2016 г. и констатираните слабости и проблеми дават основание да бъдат формулирани и съответните *препоръки*:

7.2. Основни препоръки

Основните препоръки на настоящата Междинна оценка, отнасящи се за оставащите години на програмния период 2014-2020 са следните:

- За постигане на напредък по Приоритетна област 1 и по-конкретно на Специфични цели 1.3. и 1.4 през оставащите 4 години на програмния период да се изработят и прилагат механизми от страна на Общинска администрация за подпомагане на местния бизнес, и на неправителствения сектор чрез улеснени административни процедури и експертна помощ при разработване и кандидатстване за финансиране на проекти по ОП „Иновации и конкурентоспособност“, ПРСР и др.;
- Паралелно с действията по привличане на средства от външни финансови донори (на проектен принцип) да продължи политиката по осигуряване на собствен финансов ресурс с инвестиционно предназначение за финансиране на малки проекти свързани с подобряване на селищната среда и на социалната инфраструктура;
- За по-нататъшно намаляване на неравенствата в условията за живот между общинския център и съставните села, да се насочват проекти към подобряване на инфраструктурата на малките населени места;
- За модернизиране на съществуващата и изграждане на нова базисна и социална инфраструктура да се използват възможностите на други ОП, като „Околна среда“, и др.
- За реализиране на проекти с надобщински характер, които са от взаимен интерес със съседните общини (основно в сферата на свързаността, на опазване на околната среда и др.) да се подобри междуобщинското сътрудничество със съседните общини.

7.3.Обобщена оценка на междинното изпълнение на ОПР

Извършените прегледи на документите, с които се отчита изпълнението на ОПР на община Горна Оряховица за междинния тригодишен период 2014-2016 г. , както и на предоставените от Общинска администрация справки и други справочни материали дават възможност да бъдат направени обективни констатации и оценки за напредъка по междинното изпълнение на ОПР.

На основата на обобщените изводи и заключения е формулирана и *обобщената оценка за напредъка по междинното изпълнение на ОПР, която е много добра.*

Тази оценка, основаваща се и на потенциала на съществуващия административен капацитет дава основание да се изпълнят и направените препоръки за да продължи напредъка по окончателното изпълнение на ОПР за оставащите години от програмния период 2014-2020 г.